

Islam trænger til en reformation

Muslimere skal til at se kritisk på deres tro, siger forfatter og debattør Ayaan Hirsi Ali.

ISLAMKRITIK. Ayaan Hirsi Ali har i mere end et årti kritiseret islam. Nu tror hun, at tiden er moden til at modernisere religionen, og kommer med sit bud på, hvordan det kan gøres. Foto: FINN FRANDBSEN (arkiv)

Lærke Malmbak og Mette Højbjerg

26. april 2015

»Der foregår en kamp i islam lige nu. En kamp om moderate muslimers sjæle. På den ene side står fundamentalisterne, og på den anden side står reformisterne, levnet fra det arabiske forår¹, klar til at gå en moderne fremtid for islam i møde. Problemet er, at kampen er ulige nu, hvor fundamentalisterne har stor succes med at eksponere deres budskaber og modtager masser af økonomisk støtte, mens de fredelige troende muslimers muligheder for at ytre sig bliver holdt nede, fordi ingen for alvor tør sige, hvad der er rigtigt og forkert ved islam«.

Sådan lyder det fra den somaliskfødte Ayaan Hirsi Ali, der netop har været i landet i forbindelse med lanceringen af sin nye bog, 'Kætter', der udkom torsdag. 45-årige Hirsi Ali har i mere end et årti været en fremtrædende debattør og kritiker af islam og har levet under politibeskyttelse, siden hun skrev manuskriptet til filmen 'Submission', der kostede instruktøren Theo van Gogh livet. Ayaan Hirsi Ali er opdraget som muslim og er vokset op i Afrika og Saudi-Arabien, men hun flygtede til Holland i 1992 og har forladt sin barndoms religion. Siden 2006 har hun boet i USA, hvor hun nu er fellow ved Harvard University.

»Islam er ikke en fredens religion, sådan som mange ynder at fremstille det. Opfordringerne til vold står udtrykkeligt i islams tekster, og en stigende gruppe muslimer vælger at tage udgangspunkt i den fortolkning, der retfærdiggør undertrykkelse af kvinder og homoseksuelle samt drab og vold mod mennesker med anderledes synspunkter. Det er ikke godt nok, når muslimerne hævder, at deres religion er blevet 'kapret' af ekstremister. Der er altså en uomgængelig forbindelse mellem den religion, jeg voksede op i, og den vold, der udføres af Islamisk Stat eller al-Qaeda«.

Langt de fleste muslimer er helt fredelige. De er jo ikke voldelige, bare fordi de er muslimer – så det holder da ikke ...

»Religionen gør ikke automatisk muslimer voldelige. Det er åbenlyst ikke tilfældet, for der er millioner af fredelige muslimer i verden. Men jeg synes egentlig, det er på tide, at vi tager det alvorligt, når unge mænd, der er vokset op i Vesten, men har sluttet sig til

---

¹ Det arabiske forår er fællesbetegnelse for en reformistisk og revolutionær opstand i flere arabiske lande fra 2010 og ca. to år frem, hvor særligt unge mennesker gik på gaden og demonstrerede.

Islamisk Stat, begrundet det således: »Jeg gjorde det for Allah«. Hvis en morder citerer koranen for at retfærdiggøre sin forbrydelse, må vi da i det mindste overveje muligheden for, at han faktisk mener det, han siger eller skriver«.

Men de ekstreme islamister og radikaliserede unge, der går i krig, er jo ikke helt almindelige muslimer?

»Antagelsen om, at fundamentalisterne er en minoritet nu og fremover, er en meget farlig position at indtage i debatten. De er godt i gang med at brede sig. Det sker på flere planer: I Nigeria, Somalia, Yemen og Syrien angriber de skoler og dræber så mange som muligt, der modsætter sig dem. De bortfører drengebørnene og indoktrinerer dem i religiøse lejre, og dermed ser vi jihadister helt ned til 8-9-års alderen. Derudover tager de unge kvinder som slaver, så de bliver til fødemaskiner. Udviklingen bygger på de mange oliepenge, der kommer ind fra bl.a. Saudi-Arabien og Qatar, som finansierer et netværk af kulturelle islamiske centre, hvor man træner imamer i den fundamentalistiske fortolkning og sidenhen planter dem rundt omkring i de små lokalsamfund«.

Men de vestlige magter er jo netop i krig med ekstremisterne. Vi gør, hvad vi kan, hvorfor er det ikke godt nok?

»Vi har indtil nu kun sat vores lid til militære kræfter, udviklingsbistand, gen-angreb mod terrorisme og diplomatisk politik, men det eneste, der virkelig betyder noget i kampen mod ekstremisterne, er kampen om ideerne. De religiøse ideer. Og her er det også helt almindelige muslimer, der skal ændre deres opfattelser og adfærd«.

Hvorfor dog det?

»Der er ingen tradition for at sætte spørgsmålstegn ved islams moral. Debat og tvivl kan ikke tolereres; det skal påtales, og den spørgende tvinges til tavshed, selv i det enkelte hjem. Befalingen om at påbyde det rette og forbyde det forkastelige er et særdeles effektivt middel til at få enhver kritik af islam til at forstumme. Det fungerer i familier, blandt kolleger, studerende som et religiøst selvtægtssystem. De mest ivrige finder i disse ord en begrundelse for ikke bare at påbyde og forbyde, men også true, slå og dræbe«.

Behov for fem forandringer

Ayaan Hirsi Ali mener, at islam må føres ind i det 21. århundrede, hvis vi skal leve uden frygt for terror i Allahs navn. I sin nye bog argumenterer hun for en modernisering af den religion, der ikke har forandret sig i mere end 1.400 år. Der skal fem forandringer til ifølge Hirsi Ali: Muslimer skal holde op med at fokusere på det hinsides, men tænke mere på livet her på Jorden. De skal opgive sharias forrang for sekulære love; de skal holde op med at fortælle folk, hvordan de skal leve, droppe jihad og opgive tanken om, at Muhammed og Koranen er ufejlbarlige.

Men så er der jo ikke noget tilbage af deres religion?

»Jo, hvis du tager mine fem reformationspunkter, vil de fem grundpiller i islam forblive intakt. Og det er en vigtig pointe. Muslimer kan stadig praktisere deres tro uden at ændre på kernen i islam, samtidig med at det stiller kritiske spørgsmål til moralen ved deres religion. Vi har tidligere set kritikere ytre sig, men jeg har endnu ikke oplevet, at kritikken har været så konkret rettet mod en teologisk omfortolkning af islam. Det forsøger jeg nu at gøre med mine fem reformationspunkter«.

(...)

Selv om du mener, at ekstremisterne breder sig, er du optimistisk. Hvorfor dog det?
»Gruppen af dissidenter og reformister vokser blandt muslimer i Vesten såvel som i Mellempøsten og Nordafrika. Reformprocessen blev kickstartet af det arabiske forår, og den fortsætter. En af årsagerne til, at tiden er moden nu, er, at internettet i dag gør for muslimske reformister, hvad trykpressen gjorde for den kristne reformation. Selv med meget få ressourcer er vi i stand til at nå hinanden og kommunikere med hinanden under falske navne og pseudonymer«.

Men hvor ser man overhovedet konkrete eksempler på, at reformationen kan lykkes?
»Hvad vi så i Egypten, burde give os alle håb. Under den anden opstand i det arabiske forår stod befolkningen over for tre muligheder: implementeringen af sharia ved at bibeholde Det Muslimske Broderskab² ved magten; tilbagevendelsen til et militærdiktatur; eller borgerkrig. Her bestemte folket sig til at støtte op om den militære løsning nu, uden dog at gå helt tilbage til Mubaraks³ tid. Det viser, at da folk blev tilbudt de tre realistiske bud på en fremtid, virkede militærdiktaturet som den mindst ringe. Det er langt fra en optimal endestation, men det vigtige er at holde fast i, at et kæmpestort antal mennesker gik på gaden for at afvise implementeringen af sharia«.

(...)

Almindelige mennesker må debattere

Ifølge Ayaan Hirsi Ali er den nuværende kritik i Vesten af muslimer ikke vejen frem, hvis islam skal reformeres. Muslimer og andre borgere er nødt til at diskutere kernen i islam.

(...)

Hvordan gør man det konkret?

»Man kunne for eksempel spørge forældre til børn, der er draget ned for at kæmpe med IS: Hvis du reflekterer over, hvordan du har opdraget dit barn, tror du så, at du har bidraget til det valg, som dit barn har taget om at drage til Syrien? I de 15 år, du har opdraget dit barn, hvad har du så sagt om livet efter døden? Om at adlyde Koranen og profeten Muhammed uden at stille spørgsmål? Hvad har du sagt om sharia? Har du nogensinde talt med dit barn om jihad? Det er den slags spørgsmål, almindelige borgere – og lærere, journalister og forfattere – skulle rejse«.

Hvad skal muslimerne selv?

»Opgaven for de muslimske dissidenter er at så tvivl i sindene hos helt almindelige muslimer. De skal gå ind i en diskussion om Muhammeds adfærd i Medina, hvor han giver instruktioner om at opdele kvinder. De skal diskutere Muhammed, som gifter sig med en 9-årig. Dengang han gjorde det, var det måske acceptabelt, fordi det var en anden tid, men hvad når det sker i dag, som det i stor stil gør, fordi fundamentalisterne implementerer det? Hvad siger det så om Muhammed? I det 21. århundrede er muslimer nødt til at være i stand til at skelne mellem rigtigt og forkert, og derfor må muslimer erkende, at Muhammed i Mekka var en dr. Jekyll og i Medina en mr. Hyde«.

(...)

---

² Det Muslimske Broderskab er en islamistisk bevægelse og politisk parti, der har stor opbakning og indflydelse i mange arabiske lande.

³ Hosni Mubarak var præsident i Egypten fra 1981-2011.